

AMERIKAJSKI SLOVENEC

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI

Geslo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage!

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI I N URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU; P. S. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI; ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKE ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

STEV. (NO.) 148

CHICAGO, ILL., TOREK, 26. OKTOBRA — TUESDAY, OCTOBER 26, 1943

LETNIK (VOL.) LII.

Veliki boji v Rusiji in v Italiji

RUSI BIJEJO BOJ ZA JUŽNO UKRAJINO

Moskva, Rusija. — Mesto Melitopol, kjer so divjali več dni najbolj krvavi boji, ki se dajo primerjati le bojem pri Stalingradu je še zadnji teden padlo v ruske roke. Rusi so vrgli pri tem mestu Nemce nazaj za devet milij in se bližajo zdaj Antimovki 25 milij jugo-zapadno od Melitopola. Najhujši pritisak zadnje dve dni pa izvajajo Rusi v sektorju med Zaporozji in Polinavko in se nahajajo le par milij od Krivega roga, ki je važno železniško križišče ob glavnem progi med Polinavko in Zaporozji in tvori edino pot, po kateri se morejo umakniti Nemci iz vse dnjeverske nižave. Računa se, da se nahaja v tem delu fronte nad 800,000 Nemcev. Krivi rog je kakih 100 milj od mesta Nikolajeva. Če bo ruska ofenziva prihodne dni uspešna znajo Rusi odrezati in zajeti več kakor en milijon Nemcov v Krimski in južni Ukrajini. Na drugih delih ruske fronte ni večjih sprememb.

Konferenca, ki se vrši v Moskvi med prvimi ministri Anglije, Amerike in Rusije zadovoljivo napreduje. Dasi so te prve dne konference reševali le pogojno predajo.

FRONTA V ITALIJI GRIZE NEMŠKO MOČ

Zavezniški stan v Italiji. — Zavezniški so zadnje tri dni zdatno povečali svoje aktivnosti. Osmo angleška armada ob vzhodni obali Italije je napredovala zadnja dva dni za devet milij. Prekoračila je reko Trigno in se bliža Vasti ob Jadranu. Ameriška peta armada pa je izboljšala svoje pozicije in razvija svojo aktivnost ob zapadni obali in sredini fronte. V Italiji in na Balkanu je zdaj započeli okrog 35 do 40 nemških divizij, katere zelo manjka Nemcem v Rusiji.

Te dni je eno leto, odkar je začela osma angleška armada s svojo ofenzivo pri El-Alameinu v Egiptu proti četam maršala Rommela. Od tedaj naprej so se Nemci neprstano umikali iz Egipta v Libijo, odtam v Tunizijo in odtam nazaj po otočjih v Sicilijo in zdaj so na umiku v Italiji. Če bi računali daljavo od El-Alameina pa do

Berlina so Angleži potisnili Nemce nazaj že skoro dve tretjini poto in imajo le še dobro tretjino poto do Berlina. Ta zadnja tretjina bo seveda najhujša.

Na Balkanu se razvijajo večje aktivnosti. Partizani poročajo, da so ujeli v Bosni pri Projedoru do blizu 2000 Nemcev. Mihajlevičevi četniki pa pritijsko proti Sarajevu.

Angleži in ameriški letalci so bili zadnje dve noči zelo aktivni. Angleži so obnovili napade na Porurje. Ameriški letalci pa so bombardirali več krajev v severni Italiji, v Avstriji in južni Nemčiji.

VEČ IN VEČ PREMOGARJEV IZOSTAJA OD DELA

Washington, D. C. — V začetku zadnjega tedna je izgledalo, da se bo spor med lastniki premogkopov in premogarji poravnal. Poznejši dogodki pri pogajanjih med premogarji in lastniki pa kažejo, da so na polju premogsarske industrije še da-leč od prvega miru in sporazuma. Kakor zadnja poročila omenjajo se nahaja v Alabami do 22,000 premogarjev na stavki. V Kentucky, Indiana, Ohio in Illinoisu pa kakih 17,000.

Vojni delavski odbor je pozval uniske uradnike na zagovor, zakaj niso skušali pregovoriti premogarje, da bi bili na delo, kakor je bilo to objavljeno. Uniske uradniki odgovarjajo, da so poskusili pregovoriti premogarje in so premnogi ubogali in delajo, mnogi pa od-klanjajo vsako prigovaranje tično tudi pravico do spremi-

se na delo nočno vrniti. Premogarji zahtevajo z lastniki pogodbo in izjavljajo, da brez pogodbe ne bodo delali. Kedaj bo prišlo do pogodbe pa do danes še nihče ne ve, ker zadeve so zelo zamotane. Spor radi pogodbe bo zdaj sedem mesecov star, vlekel se bo pa najbrež še naprej, ker lastniki izjavljajo, da kake pogodbe v teh negotovih razmerah ne morejo podpisati razen pod posebnimi pogojimi, da jim vlada dovoli avtomati-

kraljajo vsako prigovaranje tično tudi pravico do spremi-

se na delo nočno vrniti. Premogarji zahtevajo z lastniki pogodbo in izjavljajo, da brez pogodbe ne bodo delali. Kedaj bo prišlo do pogodbe pa do danes še nihče ne ve, ker zadeve so zelo zamotane. Spor radi pogodbe bo zdaj sedem mesecov star, vlekel se bo pa najbrež še naprej, ker lastniki izjavljajo, da kake pogodbe v teh negotovih razmerah ne morejo podpisati razen pod posebnimi pogojimi, da jim vlada dovoli avtomati-

kraljajo vsako prigovaranje tično tudi pravico do spremi-

se na delo nočno vrniti. Premogarji zahtevajo z lastniki pogodbo in izjavljajo, da brez pogodbe ne bodo delali. Kedaj bo prišlo do pogodbe pa do danes še nihče ne ve, ker zadeve so zelo zamotane. Spor radi pogodbe bo zdaj sedem mesecov star, vlekel se bo pa najbrež še naprej, ker lastniki izjavljajo, da kake pogodbe v teh negotovih razmerah ne morejo podpisati razen pod posebnimi pogojimi, da jim vlada dovoli avtomati-

kraljajo vsako prigovaranje tično tudi pravico do spremi-

se na delo nočno vrniti. Premogarji zahtevajo z lastniki pogodbo in izjavljajo, da brez pogodbe ne bodo delali. Kedaj bo prišlo do pogodbe pa do danes še nihče ne ve, ker zadeve so zelo zamotane. Spor radi pogodbe bo zdaj sedem mesecov star, vlekel se bo pa najbrež še naprej, ker lastniki izjavljajo, da kake pogodbe v teh negotovih razmerah ne morejo podpisati razen pod posebnimi pogojimi, da jim vlada dovoli avtomati-

kraljajo vsako prigovaranje tično tudi pravico do spremi-

se na delo nočno vrniti. Premogarji zahtevajo z lastniki pogodbo in izjavljajo, da brez pogodbe ne bodo delali. Kedaj bo prišlo do pogodbe pa do danes še nihče ne ve, ker zadeve so zelo zamotane. Spor radi pogodbe bo zdaj sedem mesecov star, vlekel se bo pa najbrež še naprej, ker lastniki izjavljajo, da kake pogodbe v teh negotovih razmerah ne morejo podpisati razen pod posebnimi pogojimi, da jim vlada dovoli avtomati-

kraljajo vsako prigovaranje tično tudi pravico do spremi-

se na delo nočno vrniti. Premogarji zahtevajo z lastniki pogodbo in izjavljajo, da brez pogodbe ne bodo delali. Kedaj bo prišlo do pogodbe pa do danes še nihče ne ve, ker zadeve so zelo zamotane. Spor radi pogodbe bo zdaj sedem mesecov star, vlekel se bo pa najbrež še naprej, ker lastniki izjavljajo, da kake pogodbe v teh negotovih razmerah ne morejo podpisati razen pod posebnimi pogojimi, da jim vlada dovoli avtomati-

kraljajo vsako prigovaranje tično tudi pravico do spremi-

se na delo nočno vrniti. Premogarji zahtevajo z lastniki pogodbo in izjavljajo, da brez pogodbe ne bodo delali. Kedaj bo prišlo do pogodbe pa do danes še nihče ne ve, ker zadeve so zelo zamotane. Spor radi pogodbe bo zdaj sedem mesecov star, vlekel se bo pa najbrež še naprej, ker lastniki izjavljajo, da kake pogodbe v teh negotovih razmerah ne morejo podpisati razen pod posebnimi pogojimi, da jim vlada dovoli avtomati-

kraljajo vsako prigovaranje tično tudi pravico do spremi-

se na delo nočno vrniti. Premogarji zahtevajo z lastniki pogodbo in izjavljajo, da brez pogodbe ne bodo delali. Kedaj bo prišlo do pogodbe pa do danes še nihče ne ve, ker zadeve so zelo zamotane. Spor radi pogodbe bo zdaj sedem mesecov star, vlekel se bo pa najbrež še naprej, ker lastniki izjavljajo, da kake pogodbe v teh negotovih razmerah ne morejo podpisati razen pod posebnimi pogojimi, da jim vlada dovoli avtomati-

kraljajo vsako prigovaranje tično tudi pravico do spremi-

se na delo nočno vrniti. Premogarji zahtevajo z lastniki pogodbo in izjavljajo, da brez pogodbe ne bodo delali. Kedaj bo prišlo do pogodbe pa do danes še nihče ne ve, ker zadeve so zelo zamotane. Spor radi pogodbe bo zdaj sedem mesecov star, vlekel se bo pa najbrež še naprej, ker lastniki izjavljajo, da kake pogodbe v teh negotovih razmerah ne morejo podpisati razen pod posebnimi pogojimi, da jim vlada dovoli avtomati-

kraljajo vsako prigovaranje tično tudi pravico do spremi-

se na delo nočno vrniti. Premogarji zahtevajo z lastniki pogodbo in izjavljajo, da brez pogodbe ne bodo delali. Kedaj bo prišlo do pogodbe pa do danes še nihče ne ve, ker zadeve so zelo zamotane. Spor radi pogodbe bo zdaj sedem mesecov star, vlekel se bo pa najbrež še naprej, ker lastniki izjavljajo, da kake pogodbe v teh negotovih razmerah ne morejo podpisati razen pod posebnimi pogojimi, da jim vlada dovoli avtomati-

kraljajo vsako prigovaranje tično tudi pravico do spremi-

se na delo nočno vrniti. Premogarji zahtevajo z lastniki pogodbo in izjavljajo, da brez pogodbe ne bodo delali. Kedaj bo prišlo do pogodbe pa do danes še nihče ne ve, ker zadeve so zelo zamotane. Spor radi pogodbe bo zdaj sedem mesecov star, vlekel se bo pa najbrež še naprej, ker lastniki izjavljajo, da kake pogodbe v teh negotovih razmerah ne morejo podpisati razen pod posebnimi pogojimi, da jim vlada dovoli avtomati-

kraljajo vsako prigovaranje tično tudi pravico do spremi-

se na delo nočno vrniti. Premogarji zahtevajo z lastniki pogodbo in izjavljajo, da brez pogodbe ne bodo delali. Kedaj bo prišlo do pogodbe pa do danes še nihče ne ve, ker zadeve so zelo zamotane. Spor radi pogodbe bo zdaj sedem mesecov star, vlekel se bo pa najbrež še naprej, ker lastniki izjavljajo, da kake pogodbe v teh negotovih razmerah ne morejo podpisati razen pod posebnimi pogojimi, da jim vlada dovoli avtomati-

kraljajo vsako prigovaranje tično tudi pravico do spremi-

se na delo nočno vrniti. Premogarji zahtevajo z lastniki pogodbo in izjavljajo, da brez pogodbe ne bodo delali. Kedaj bo prišlo do pogodbe pa do danes še nihče ne ve, ker zadeve so zelo zamotane. Spor radi pogodbe bo zdaj sedem mesecov star, vlekel se bo pa najbrež še naprej, ker lastniki izjavljajo, da kake pogodbe v teh negotovih razmerah ne morejo podpisati razen pod posebnimi pogojimi, da jim vlada dovoli avtomati-

kraljajo vsako prigovaranje tično tudi pravico do spremi-

se na delo nočno vrniti. Premogarji zahtevajo z lastniki pogodbo in izjavljajo, da brez pogodbe ne bodo delali. Kedaj bo prišlo do pogodbe pa do danes še nihče ne ve, ker zadeve so zelo zamotane. Spor radi pogodbe bo zdaj sedem mesecov star, vlekel se bo pa najbrež še naprej, ker lastniki izjavljajo, da kake pogodbe v teh negotovih razmerah ne morejo podpisati razen pod posebnimi pogojimi, da jim vlada dovoli avtomati-

kraljajo vsako prigovaranje tično tudi pravico do spremi-

se na delo nočno vrniti. Premogarji zahtevajo z lastniki pogodbo in izjavljajo, da brez pogodbe ne bodo delali. Kedaj bo prišlo do pogodbe pa do danes še nihče ne ve, ker zadeve so zelo zamotane. Spor radi pogodbe bo zdaj sedem mesecov star, vlekel se bo pa najbrež še naprej, ker lastniki izjavljajo, da kake pogodbe v teh negotovih razmerah ne morejo podpisati razen pod posebnimi pogojimi, da jim vlada dovoli avtomati-

kraljajo vsako prigovaranje tično tudi pravico do spremi-

se na delo nočno vrniti. Premogarji zahtevajo z lastniki pogodbo in izjavljajo, da brez pogodbe ne bodo delali. Kedaj bo prišlo do pogodbe pa do danes še nihče ne ve, ker zadeve so zelo zamotane. Spor radi pogodbe bo zdaj sedem mesecov star, vlekel se bo pa najbrež še naprej, ker lastniki izjavljajo, da kake pogodbe v teh negotovih razmerah ne morejo podpisati razen pod posebnimi pogojimi, da jim vlada dovoli avtomati-

kraljajo vsako prigovaranje tično tudi pravico do spremi-

se na delo nočno vrniti. Premogarji zahtevajo z lastniki pogodbo in izjavljajo, da brez pogodbe ne bodo delali. Kedaj bo prišlo do pogodbe pa do danes še nihče ne ve, ker zadeve so zelo zamotane. Spor radi pogodbe bo zdaj sedem mesecov star, vlekel se bo pa najbrež še naprej, ker lastniki izjavljajo, da kake pogodbe v teh negotovih razmerah ne morejo podpisati razen pod posebnimi pogojimi, da jim vlada dovoli avtomati-

kraljajo vsako prigovaranje tično tudi pravico do spremi-

se na delo nočno vrniti. Premogarji zahtevajo z lastniki pogodbo in izjavljajo, da brez pogodbe ne bodo delali. Kedaj bo prišlo do pogodbe pa do danes še nihče ne ve, ker zadeve so zelo zamotane. Spor radi pogodbe bo zdaj sedem mesecov star, vlekel se bo pa najbrež še naprej, ker lastniki izjavljajo, da kake pogodbe v teh negotovih razmerah ne morejo podpisati razen pod posebnimi pogojimi, da jim vlada dovoli avtomati-

kraljajo vsako prigovaranje tično tudi pravico do spremi-

se na delo nočno vrniti. Premogarji zahtevajo z lastniki pogodbo in izjavljajo, da brez pogodbe ne bodo delali. Kedaj bo prišlo do pogodbe pa do danes še nihče ne ve, ker zadeve so zelo zamotane. Spor radi pogodbe bo zdaj sedem mesecov star, vlekel se bo pa najbrež še naprej, ker lastniki izjavljajo, da kake pogodbe v teh negotovih razmerah ne morejo podpisati razen pod posebnimi pogojimi, da jim vlada dovoli avtomati-

kraljajo vsako prigovaranje tično tudi pravico do spremi-

se na delo nočno vrniti. Premogarji zahtevajo z lastniki pogodbo in izjavljajo, da brez pogodbe ne bodo delali. Kedaj bo prišlo do pogodbe pa do danes še nihče ne ve, ker zadeve so zelo zamotane. Spor radi pogodbe bo zdaj sedem mesecov star, vlekel se bo pa najbrež še naprej, ker lastniki izjavljajo, da kake pogodbe v teh negotovih razmerah ne morejo podpisati razen pod posebnimi pogojimi, da jim vlada dovoli avtomati-

kraljajo vsako prigovaranje tično tudi pravico do spremi-

se na delo nočno vrniti. Premogarji zahtevajo z lastniki pogodbo in izjavljajo, da brez pogodbe ne bodo delali. Kedaj bo prišlo do pogodbe pa do danes še nihče ne ve, ker zadeve so zelo zamotane. Spor radi pogodbe bo zdaj sedem mesecov star, vlekel se bo pa najbrež še naprej, ker lastniki izjavljajo, da kake pogodbe v teh negotovih razmerah ne morejo podpisati razen pod posebnimi pogojimi, da jim vlada dovoli avtomati-

kraljajo vsako prigovaranje tično tudi pravico do spremi-

se na delo nočno vrniti. Premogarji zahtevajo z lastniki pogodbo in izjavljajo, da brez pogodbe ne bodo delali. Kedaj bo prišlo do pogodbe pa do danes še nihče ne ve, ker zadeve so zelo zamotane. Spor radi pogodbe bo zdaj sedem mesecov star, vlekel se bo pa najbrež še naprej, ker lastniki izjavljajo, da kake pogodbe v teh negotovih razmerah ne morejo podpisati razen pod posebnimi pogojimi, da jim vlada dovoli avtomati-

kraljajo vsako prigovaranje tično tudi pravico do spremi-</

Zapadna Slovanska Zveza

DENVER, COLORADO

Našev in imenil glavnih uradnikov

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik: Leo Jurjovec, 1840 W. 22nd Place, Chicago, Ill.
Podpredsednik in mladični nadzornik: Geo. J. Miroslavich, 3360 Vine Street, Denver, (16) Colo.

2. podpredsednik: Frank J. Bradach, 2309 Nicholson St., Lockport, Ill.
Tajnik: Anthony Jeskin, 4676 Washington St., Denver, (16) Colo.
Blagajnik: Michael P. Horvat, 4417 Penn St., Denver, (16) Colo.

Vrhovni zdravnik: Dr. J. F. Snedec, Thatcher Bldg., Pueblo, Colo.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik: Thomas J. Morrissey, 1834 Forest St., Denver, (16) Colo.
2. nadzornik: Mike Popovich, 1849 Grove St., Denver, (16) Colo.

3. nadzornik: Anton Rupar, 408 E. Mesa Ave., Pueblo, Colo.

POROTNI ODBOR:

Predsednik: Joe Blatnik, 2609 E. Evans, Pueblo, Colo.
2. porotnika: Johanna V. Mervar, 7801 Wade Park Ave., Cleveland, O.
3. porotnika: Vincent Novak, Box 492, Ely, Minn.
4. porotnika: Joseph Godec, 10215 Huntmore Ave., Cleveland, Ohio.
5. porotnika: Candid Grmek, 9537 Ave. M, So. Chicago, Ill.

UEADNO GLASILO:

"Amerikanski Slovenec", 1849 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

Vse denarne nakaznice in vse uradne reči naj se pošljajo na glavno tajnik, vse pritožbe pa na predsednika porotnega odbora. Prošnje za spremembo v odrasli oddelki, spremembe zavarovalnice, kakor tudi bolniške nakaznice, naj se pošljajo na vrhovnega zdravnika.

Z. S. Z. se priporoča vsem Jugoslovancem, kakor tudi članom drugih narodnosti, ki so zmožni angleškega jezika, da se ji priklopijo. Kdor želi postati član Zveze, naj se ogliši pri tajniku najbližnjega društva Z. S. Z. Za ustanovitev novih društev zadostuje osem oseb. Glede ustanovitve novih društev pošlje glavni tajnik na zahtevo vas pojasnila in potrebujoča listine.

SLOVENCI, PRISTOPAJTE V ZAPAD. SLOVANSKO ZVEZO!

GET SET-READY...GO!!

Because your Fraternal Voice had to be postponed for a week and it will reach you a few days well into November, we are giving you advance notice on the announcement the FV will carry in regards to the usual Supreme President's Birthday month of November so that you can plan and be set right on November 1st to get in those new members.

Watch for further details in the Fraternal Voice next week. It may be mentioned now that our worthy Supreme President, Mr. Leo Jurjovec, will himself offer a prize of \$15.00 to the lodge that obtains the most adults and/or juveniles (combined) in the month of November. In addition, Supreme Juvenile Supervisor, Geo. J. Miroslavich, will offer a first prize of \$3.00 and a second prize of \$2.00 to the lodges that secure the most and second most new juveniles only during the Supreme President's Birthday month of November. There are 30 big days to try for the special prizes.

We urge every member to get a member in November. Start now to list your probable prospects and be prepared to sign them up next month. This may win for your lodge the prizes mentioned above and place it well on the list for the grand prizes of the 35th Anniversary Campaign.

GET A MEMBER IN NOVEMBER — BOOST OUR JUVENILE DEPARTMENT!

ZSZ ENGLISH SECTION

TRAILBLAZERS LOSE LOYAL MEMBER

A faithful member, Miss Minnie A. Bujacich, whose interest in Lodge No. 41 was conspicuous on many occasions, died in her home, 638 E. 16th Ave., on October 15th after an illness of three months.

Miss Bujacich had been an employee in the accounting department of the Public Service Co. for 18 years. She was a member of the board of managers of the Catholic Daughters and a member of the Archbishops' Guild. She was a member of the WSA since February of 1940.

Surviving are her mother, Mrs. Julia Bujacich of Denver, a brother, Pete Bujacich, and three sisters, Mrs. Mary Castor, Mrs. Zetta Lekic, and Mrs. Edith Koss, all of Augilar, Colo.

We extend our sincere and heartfelt sympathy to the bereaved in their time of sorrow.

A special meeting was held at 7 Sunday evening of all members who could be summoned in a short time after which they joined others in a Rosary service at 8 p. m. Requiem mass was offered at the cathedral, Monday, at 10 a. m. The remains were forwarded for interment in the family plot at Trinidad, Colo.

TRAILBLAZERS EXPECT TO "GO TO TOWN!"

No doubt every Trailblazer member was contacted by mail, notified through our official organ or word was slipped to him or her in some way to notify our secretary whether or not they will attend the meeting on Thursday, October 28th. The committee wanted to know this so that proper arrangements could be made and sufficient "goodies" be prepared to hold a grand Hallooween Jamboree and party in connection with the Oct. 28th meeting.

The nature of the party and how elaborate the party will be depends on the response received from the membership. At this writing it is too early to state just what has been done, but we advise all those who declared their intentions to be present to come without fail at 8 p. m. sharp and we promise that you'll never regret your attendance. We think you will read this article in time to be reminded of the big event.

on Thursday evening at the Slovenian Hall, 4468 Washington.

This party is a pre-celebration in anticipation of our victory in the 35th Anniversary Campaign. We expect to "go to town" in the remaining two months of the campaign—to surpass all others in November designated as Supreme President's month in honor of our loyal friend, Leo, and to finish in December with a Grand Slam—aiming to cop the first \$75.00 prize and trophy and going over the top with 200 members for the special prize of \$250.00, or a total of \$325.00.

We can boast of being the largest lodge in the Association (largest in the community of Globeview, too) having now 245 adults and 305 juveniles or a total of 550.

It is well to write and talk about what we hope to do, but it will take action—united action—to bring the desired results. We need approximately 150 of our members to each get one new member by the end of the year, so we call on all our adult membership and invite those who have children in our lodge to help put us over the top. It is very simple if everyone will take a few moments to think of a prospect or two then take an evening to sign them up. Can we count on you?

Those of us who have been doing nothing or little heretofore can reward our faithful president, secretary and other officers and active members for their splendid interest and tireless effort for OUR LODGE by striving to build up our membership and to increase our treasury with the prize money.

Every member has a natural instinct to be of some service and help to the lodge and organization that is the protector of his dear ones. HERE IS YOUR OPPORTUNITY! Be ready to offer your help.

"Verbum Sapienti" is sufficient. (We're not calling you names.) Verbum sapienti is the Latin for: A word to the wise.

GET A MEMBER IN NOVEMBER AND ANOTHER IN DECEMBER!

DOBRO IZVEŽBANI

To so od Amerikancev izvežbani kitajski vojaki, ki znajo hitro zgraditi splave, kateri jih bodo prenesli čez neko široko reko v burmo-indijskem vojnem pozorišču, kjer so pripravljeni, da se spopriemo z Japonci. Na tisoče teh kitajskih borilcev je bilo izvežbanih in opremljenih pod nadzorstvom Lieut. Gen. Joseph W. Stillwella.

RAZNOTEROSTI

OTROŠKA PARALIZA IN PRALNI STROJI

Otroško paralizo zdravijo zdaj po načinu Sestre Kenny, to je, da zavijejo obolele otroke v težke volnene ovoje, ki jih imenujejo na kratko "packs." Te ovoje prej zelo se grejejo. Ko se ohladijo, jih zamenjajo z drugimi. Na ta način zelo omejuje bolečine in mišične krče, je pa veliko dela s pranjem, izžemanjem in gretjem. General Electric družba je prišla na pomoč in poslala dvema bolnišnicama v državi Connecticut v dar posebej napravljene pralne stroje, ki so delo znatno olajšujejo. Sedaj je mogoče, da malim bolnišnikom jestkrat na dan spremeni "packs," ko so jih mogli prej te štirikrat na dan; razen tega pa potrebujejo za to delo zdaj le devet bolniških strežnic, ko o jih prej potrebovali dvanaest.

V Chicagi je neka družba, ki izdeluje električne hiše potrebščine, storila podobno kar omenjeni General Electric Co. na vzhodu.

SAMO DETE NE DELA

V Angliji mora delati vse, kar "lajze inu gre." Za zgled navajajo slučaj nekega delavca, ki je poprosil za dovoljenje, da bi smel prihajati na delo ob osmih namesto ob sedmih, ker mora vsako jutro obleči otroka in ga zapeljati k stari materi. Ko so ga vprašali, zakaj njegova žena ne oblači otroka, je povedal, da mora na vstajali že ob 5:50, ker mora biti ob 6. že na delu. Potem pa so še hoteli vedeti, zakaj ne bi stara mati mogla malo bolj zgodaj vstati in priti po otroku, nakar jim je povedal, da ona pride domov iz dela še ob sedmih zjutraj. Od te družine vsekakor ne morejo pričakovati še več.

DOMAČA OBLEKA

Ni še daleč čas, ko so v Sloveniji ljudje nosili obleko, ki je zrasla na domačih njivah. Morda bo še nekaj rojakov v Ameriki, ki so v starem kraju hodili v hlačah in srajcach na rejenih iz domačega platna.

Podobno se dogaja še sedaj v Ameriki — vsaj v enem primeru — na Mission Ranch, v samotnem kraju v državi Montana. Mr. in Mrs. George Kollman spredeta doma pridelano volno in jo dasta skrat nekemu tkalskemu podjetju v mestu, potem pa Mrs. doma sešije iz tega blaga obleko za celo družino, izredno toplo obleko, ker je pozimi tam silno mrzlo. Dom napravi tudi rokavice, kaže, jopiče in nogavice. So daleč

od mesta in ne morejo večkrat tja kakor enkrat ali dvakrat na leto.

KDO BI SI MISLIL?

Tri desetletja je moral polkovnik Edmund W. Starling, skriveni policaj, skrbeti za varnost predsednikov v Beli hiši. Pod njegovim varstvom so bili Wilson, Harding, Coolidge, Hoover in Roosevelt. Marsikaj mu je znano, kar drugim ni, in marsikaj je popolnoma drugače, kakor si ljudje imenovani predsednik predstavljajo. Tako je bil n. pr. predsednik Coolidge — kot pripoveduje Mr. Starling — skrajni navrhnik. Kadar je Mrs. Coolidge prirejala gostje v Beli hiši, je šel, preden so prišli gostje, odmorači, da je mogel njegov gospodar, Pvt. John R. Rowell iz Arkansas ujeti dva italijanske strelnike. Tudi je pomagal Rowellu, da je zajel dvajset nadaljnih italijanskih vojakov. Škoda le, da Čips ne bo dobil medalje, ker je bil pripomoreč za križec odličnega službovanja in da je on prvi pes, ki bo tako počaščen. V siličianski invaziji je Čips izčistil in zavzel eno sovražno utrdbo (pillbox) in je povzročil, da je mogel njegov gospodar, Pvt. John R. Rowell iz Arkansas ujeti dva italijanske strelnike. Tudi je pomagal Rowellu, da je zajel dvajset nadaljnih italijanskih vojakov. Škoda le, da Čips ne bo dobil medalje, ker je bil pripomoreč za križec odličnega službovanja. Vojni oddelki pojasnuje, da je proti vojaškim tradicijam podeljevati medalje živalim, vendar sta mala Gail in Nancy nedopovedljivo pošنة na svojega psa.

zmešnjava. Prezrl ni nobene prilike za kaj smešnega. Ljudstvo pa si ga je predstavljalo za posebljeno egiptovsko sfingo in nekdo je celo pisal o njem, da je izgledal kakor bi bil kot dete sesal kisle kumare.

PES VOJNI JUNAK

Devetletni Gail Wren in njegova sestreljna sestrica Nancy, Pleasantville, N. Y., sta moralna čakati celo leto, preden sta dobila poročilo o njenem ovčarskem psu Čipu, ki je šel na vojsko z K-9 korom. Sedaj pa je organizacija Dogs for Defense Inc. obvestila ta dva otroka, da je bil Čips pripomoreč za križec odličnega službovanja in da je on prvi pes, ki bo tako počaščen. V siličianski invaziji je Čips izčistil in zavzel eno sovražno utrdbo (pillbox) in je povzročil, da je mogel njegov gospodar, Pvt. John R. Rowell iz Arkansas ujeti dva italijanske strelnike. Tudi je pomagal Rowellu, da je zajel dvajset nadaljnih italijanskih vojakov. Škoda le, da Čips ne bo dobil medalje, ker je bil pripomoreč za križec odličnega službovanja. Vojni oddelki pojasnuje, da je proti vojaškim tradicijam podeljevati medalje živalim, vendar sta mala Gail in Nancy nedopovedljivo pošنة na svojega psa.

OGLASI V AM. SLOVENCU IMAJO VEDNO USPEH.

KRASNA ZGODOVINSKA SLIKA

Velikost 16½x12½

Slika stane \$1.50 brez pošiljanjem stroškov.

Pošiljavane stroške plača vsak prejemnik sam, ko se mu dostavi sliko po Expressu. To naj vsak, ki bo naročil sliko, vrisave na znamenje, in dokler zaloge traja z njimi lahko pošrešemo omis, ki si je želijo.

Naročilu je pridjeti potreben znesek in ga poslati na:

AMERIKANSKI SLOVENEC

1849 W. Cermak Road,

Chicago, Illinois

IZ URADA

SLOVENSKEGA AMERIŠKEGA NARODNEGA SVETA

3935 W. 26th Street, Chicago, Ill.

K podatkom o nakupu vojnih obveznic.

Brooklyn, N. Y., in štev. 85 SANS iz Garyja, Ind., vidimo, da so naši ljudje v področju petih podružnic posodili naši vladni kampanjo za tretje vojno posojilo, ki se je pričela dne 9. septembra, odmeril, oziroma prisodil nam in vsem drugim južnoslovenske krvki kvoto od 25 milijonov dolarjev za posojilo naši ljudje vložili blizu devet milijonov dolarjev v tretje vojno posojilo. To bi predstavljajo dobro tretjino kvote, odmerjene za vse južnoslovenske Amerikance. Ali če bomo dobili podatke od vseh podružnic, se bo pokazalo da je slovenski delež še doljši kakor eno milijon.

Na podlagi tega se da sklepni, da so naši ljudje vložili blizu devet milijonov dolarjev v tretje vojno posojilo. To bi predstavljajo dobro tretjino kvote, odmerjene za vse južnoslovenske Amerikance. Ali če bomo dobili podatke od vseh podružnic, se bo pokazalo da je slovenski delež še doljši kakor eno milijon.

Naše gibanje

Tajnik dr. štev. 85 SNPJ iz Republike v Pensylvaniji Anton Marinich se je obrnil do nas za pojasnila glede ustanovitve naše podružnice.

V času od 6. do 14. oktobra so prispevale sledeče podružnice:

Štev. 1 SANS, Detroit, Mich., \$100.00; štev. 6 SANS Ely, Minn., \$25.25; štev. 9 SANS, Wilcock, Pa., \$6.70; štev. 12 SANS, West Aliquippa, Pa., \$16.75; štev. 16 SANS, Aurora, Minn., \$50.00; štev. 46 SANS, Brooklyn, N. Y., \$14.00; štev. 47 SANS, Pueblo, Colo., \$5.00; štev. 53 SANS, Johnstown, Pa., \$14.56; štev. 63 SANS, Brooklyn, N. Y., \$10.20; štev. 64 SANS, Eveleth, Minn., \$51.40; štev. 65 SANS, Worcester, N. Y., \$8.25; štev. 86 SANS, Elizabeth, N. J., \$5.10.

Med rojaki v Clintonu, Ind., je Frank Bregar nabral \$6.00 ter jih poslal v ta urad za SANS. Darovali so Martin Mohar \$2.00, a Tilka Mohar, Joe Pucelj, Frank Storm in Frank Bregar pa vsak po \$1.00.

Shodi, seje, sestanki in prireditve

Združena slovenska društva v New Yorku bodo imela dne

KNEZ SEREBRJANI

— ROMAN —

Rusko — A. K. Tolstoj :: Poslovenil — Al. Benkovič

Računajoč po teh zamolklih glasovih, je domneval, da sedi v ječi več nego tri dni. Kruh, ki so mu ga bili dali, je že davno snedel, vedro vode, ki so mu ga bili pustili, že davno popil. Glad in žeja sta ga pričela mučiti, ko je nepričakovani šum obrnil njegovo pozornost nase. Nad njegovo glavo so odklepali ključavnico. Zaškripala so prva vnanja vrata njegove temnice. Šum se je oglasil bliže. Zaškrtača je druga ključavnica, zaškripala so druga vrata. Končno so se odprla tretja vrata in začuli so se koraki, ki so se spuščali v podzemlje. Skozi razpoke zadnjih vrat je sinila svetloba, zavriščal je ključ in se obrnil, odskočilo je nekaj zapahov, zarjaveli tečaji so zastokali in jarka, neznašna luč je oslepila Serebrjanega.

Ko je povesil roke, s katerimi si je bil nehote zakril oči, sta stala pred njim Maljuta Skuratov in Boris Godunov. Spremljajoči jih rabelj je visoko nad njima držal smolnato plamenico.

Maljuta je s prekrizanimi rokami smehljaje se gledal Serebrjanemu v obraz in njegove zenice so se vidno zoževale in širile.

"Pozdravljen, batjuška knez!" je izpregorovil z glasom, kakršnega Nikita Romanovič še nikdar ni slišal, z zategnjeno priliznjem in zlovešče mehkim glasom, ki je spominjal na krvolenočno mijavkanje mačke, kadar se bliža mišnici, v kateri čeprav ujetja miš.

Serebrjani je nehote vztrepetal, a pogled na Godunova ga je pomiril.

"Boris Fedorovič," je rekel in se obrnil od Maljute, "hvala ti, da si me poseti. Sedaj bom laže umrl."

In iztegnil je proti njemu vkovano roko. Toda Godunov je stopil nazaj in na njegovem hladnem obličju ni niti ena poteza izražala sočutja s knezom.

Roka Serebrjanega, rožljajoča z verigo, je zopet padla nazaj na kolena.

"Nisem misil, Boris Fedorovič," je rekel z očitkom, "da se obrneš od mene. Ali si prišel gledat samo mojo usmrtitev?"

"Prišel sem," je mirno odgovoril Godunov, "k tvojemu zaslisanju skupno z Grigorjem Lukjanovičem. Obrniti se nimam od ničesar; nikdar se nisem strinjal s tabo, in sem samo zato, ker poznam carjevo miloščnost, takrat ustavil tvojo zasuženo usmrtitev."

Serebrjanemu se je srce bolestno skrčilo in izprememba v Godunovu mu je bila mučnejša nego smrt.

"Čas miloščnosti je minil," je hladnokrvno nadaljeval Godunov. "Ali se spominaš prisege, ki si jo dal carju? Pokori se sedaj njegovi sveti volji in ako nam признаš vse brez tajenja, se izogneš mučenju in boš usmrčen nagle smrti. Začnimo z izpraševanjem, Grigorij Lukjanovič!"

"Čakaj, čakaj malo!" je odgovoril Maljuta smehljaje se. "Z njega milostjo imam poseben račun. Skrajšaj mu verigo, Tomka!" je rekel rabilju.

In rabelj je vtaknil baklo v železen obroč, ki je bil vdelan v steno, in potegnil Serebrjanemu roke prav do stene, tako da jih ni mogel niti premakniti.

Tedaj je Maljuta stopil bliže k njemu in ga gledal dolgo, ne da bi izpremenil svoj usmev.

"Batjuška, knez Nikita Romanovič!" je rekel slednjič. "Ne odreci mi velike milosti!"

Pokleknil je in se do tal poklonil Serebrjanemu.

"Mi, batjuška knez," je nadaljeval s pogljivo poniznostjo, "mi smo pred tvojo milostjo majhni ljudje. Takih velikih bojarjev, kakor si ti, s svojimi rokami še nikdar nismo usmrčevali, mučili! Kar strah nas je pričeti z zaslisanjem! Pravijo, da se ne pretaka ista kri po najinjih žilah..."

In Maljuta je premolnil, njegov usmev

je postal še bolj strupen, oči so se mu še bolj razširile, zenice so se mu izpreminjale hitreje.

"Dovoli, batjuška knez," je nadaljeval in pridal svojemu glasu proseč izraz, "dovoli pred izpraševanjem, da se predznam pogledati tvojo bojarsko kri!"

Vzel je izza pasa nož in se po kolenih priplazil k Serebrjanemu.

Nikita Romanovič se je nagnil nazaj in pogledal Godunova.

Boris Fedorovič ni zganil z obrazom.

"Potem," je nadaljeval Maljuta in povzdignil glas, "potem mi dovoli, meni nizko rojenemu, da iz tvojega knežjega hrbita izrezem jermen! Dovoli meni, hlapcu, da tvojo bojarsko kožo naprem na svoje sedlo! Dovoli meni, smrdljivemu sužnju, da s tvojim velmožnim mesom nakrmim svoje pse!"

Glas Maljute, že itak sirov, je bil sedaj podoben glasu šakala, kakor bi se obenem jokal in smejal.

Serebrjanemu so se naježili lasje. Ko ga je bil Ivan prvikrat obsodil na smrt, je krepko stopal na morišče, a sedaj v ječi, vkovan v verige, izmučen do gladu, ni mogel prenesti tega glasu in pogleda.

Maljuta se je nekaj časa nasljal nad učinkom, ki ga je bil napravil.

"Batjuška knez," je naenkrat zavilil, vrgel svoj nož iz rok in se dvignil na noge, "dovoli mi predvsem, da ti pošteno poplačam svoj dolg!"

In stisnivši zobe, je dvignil dlan in zamahtnil na Nikito Romanoviča.

Serebrjanemu je kri planila k srcu in njegovemu gnevnu se je pridružila groza gnusa, kakršnega vzbuja v nas bližina nečiste golazni, ko se je bojimo, da se nas bo dotaknila.

Upel je v Godunova obupani pogled.

Ta hip se je dvignjena roka Maljute ustavila v zraku; zgrabil jo je Boris Fedorovič.

"Grigorij Lukjanovič!" je rekel Godunov, ne da bi se kaj vznemiril. "Ako ga udariš, razbije si glavo ob steni; ne vem, koga bova potem izpraševala. Poznam tega Serebrjanega."

"Proč!" je zarjul Maljuta. "Ne moti me, da se poveselim ž njim! Ne móti me, da mu poplačam Nečisto luž!"

"Zavedi se, Grigorij Lukjanovič! Midva sva odgovorna zanj carju!"

In Godunov je pograbil Maljuto za obe roki.

Toda kakor divja zver, ki je zaduhala kri, je izgubil Maljuta vsako razsodnost. S krikom in preklinanjem se je zagnal v Godunova in ga skušal odriniti, da bi planil na svojo žrtev. Nastala je borba med njima; bakla, zadeta od enega izmed njiju, je padla na tla in ugasnila pod nogu Godunova.

Maljuta se je spameroval.

"Carju povern," je kričal hripavo brez sape, "da se poteguješ za izdajico!"

"A jaz," je odgovoril Godunov, "povern gosudarju, da si hotel ubiti njegovega izdajalca brez zaslisanja, ker se bojiš njegove izpovedi!"

Nekaj rjovenju podobnega se je izvilo Maljuti iz prsi in planil je iz temnice ter poklical rabila za sabo.

Medtem, ko sta tipaje odšla po stopnicah, je začutil Serebrjanji, da mu odneha vverige in da se zopet lahko giblje.

"Ne obupaj, knez!" mu je šepnil Godunov na uho in mu krepko stisnil roko. "Glavno je, da pridobimo časa!"

In pohitel je za Maljuto, potem ko je bil previdno zaprl vrata za sabo in skrbno zarinil zapade.

"Grigorij Lukjanovič," je rekel Skuratov, ko ga je došel pri izhodu in mu oddal ključe vprito straže, "ječe nisi zaprl. Tako se ne sme; lahko bi si kdo mislil, da dřiši s Serebrjanim!"

(Dalje prih.)

— East Chicago, Ind. — William Slatter, 56 let star delavec pri Youngstown Sheet & Tube Co., je bil na mestu ubit, ko je padlo nanj težko razbeljeno železo. Poročilo opisuje dogodek kot en najgroznejših prizrov nezgod.

RENT V ZAMENO

za janitorsko delo se odda odgovorni družini ali stranki v pritličju. Za oskrbovali je tri nadstropna hiša, na 3215 Flourney. Pokličite na telefon Harrison 3006.

(2x26 & 29)

NOVI KRASNI KRIŽI

Vsem onim, ki so zadnje čase naročali križe, ki se rabijo za previdenje bolnikov, sporočamo, da onih križev, ki smo jih do pred kratkim prodajali po \$2.50 nismo več. Po-

srečilo pa se je nam dobiti, toda le omenjeno število novih druge vrste sličnih križev, ki so narejeni mnogo lepši in ne vliči, kakor do sedanji, pač pa na rejeni iz lepega orehovega lesa, z lepim pozlačenim bronastim križem, ki so dosti lepši in mnogo bolje in načrtneje izdelani, kakor prejšnji. Ti križi istotako vsebujejo vso pripravo, ki se rabi ob času previdenja bolnikov in so na rejeni da se križ odpre, kakor predalček in znotraj so spravljene svečke, stekleničica za blagoslovjeno vodo in ptrič. Ti križi so lepi, ko se jih zapre za obesiti na steno in ga kadar ga ne rabite imate na steni kot križ, ki je pravi kras za vsako katoliško hišo.

Teh križev ni mnogo v založbi. Kdor ga želi naj ga nemudoma naroči, ker prav gotovo bodo v kratkem pošli.

STANEJO S POŠTNINO SAMO

\$3.50

Naročila je poslati na:

KNJIGARNA AM. SLOVENEC

1849 W. Cermak Road, Chicago 8, Illinois

MARIN KLARICH & SON

GENERAL CONTRACTORS and BUILDERS

Gradbeni podjetniki in gradbeniki

Mi prevzamemo vse vrste dela gradimo nove stavbe, kakorinega koli obseg a. Sprejemamo velika dela kot grajenje večjih poslopij, šol, taborav, ali kakrnekoli. Obenem sprejemamo tudi dometanja dela, kot popravljanje hiš in drugih poslopij. Za nas je vsako delo in naročilo dobrodošlo.

Nasveti, proračune in načrite dajemo na željo brezplačno.

Čemu plačujete visoke najemnine. Dajte si postaviti lasten dom, lastno hišo, kar napravimo vam mi za smereno nizko ceno.

Poklicite nas na telefon

Calumet 6570 or 6509

MARIN KLARICH & SON

V svojem lastnem uradu

3050-3052 So. Wallace St., Chicago, Illinois

VI SE UČITE ANGLEŠCINE - VASI OTROCI PA SLOVENSCINE

iz Dr. Kernovega

ANGLEŠKO-SLOV.

BERILA

"ENGLISH-SLOVENE READER"

kateri se sedaj prodaja po znani ceni, samo \$2.00

Naročila pošljite na:

AMERIKANSKI SLOVENEC

1849 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois

Pisano polje

J. M. Trunk

Drobiz, ki ni drobiz. Senator H. C. Lodge pravi, da bo malo zmešal, ker so poročila o naših zadevah vsa le roznata, o soraznem vsa le temna. Tisti, ki vidijo na licu mesta, se zgražajo. Slaba propaganda. Bomo videli. Resnica nad vse, ako je dostopna, laž vedno škoduje. Rommel je zopet "romel" v Italiji. Nemci ne streljajo, če ni šlo. Vse so vedeli, kako bo z laško "podajo" in pripravili. Pri Nizi so zasedli kar čez noč. Ko je bilo treba zasesi Rim, je romlasti Rommel pripeljal iz Ženeve štiri divizije 300 milj daleč v 24 urah! Dozdaj je veljalo: mi smo mi, drugi so pa ... Pa ni tako.

Pri vojni je vsaka pomoč dobrodošla. Badoglio hoče "pomagati". Dvomljivo, kako naj bi. Danes pa zahteva že, da mora biti pri isti mizi, in ali iranci tuhtajo, kako naj se odkašlja. Lahi že "zmagujejo". Pri le goli označbi "partizani", fant, bodi previden, Gerilci bi morda še bilo. Gorico so zasedli, Sušak tudi in Split. Živio! Kako dolgo? Split je že v nemških rokah, trdijo Nemci. Morda so večjega pomena edine ruski gerilci, tam so partizani, ker imajo zaslonobne redne ruske vojske. Imajo pomen, govor, zoper organizirano silo pa ne zmorcejo dosti. Izgleda, da bi med nami imeli še pomen, da se moremo med seboj lasati.

Vidim:

"... Nazis succeeded

in forming a comparatively

large and well-equipped Croa-

tian army under Ante Pavelič".

Kako utegnjejo rasti neka grebeni tudi v Ameriki!

Spanška "križarska vojska

zoper boljševizem" je bila

"Modra Divizija", kakih 20,

000 mož (largely bums and

hangers-on ...). Rusi so mno-

go teh "križarjev" poslali v kr-

tovo deželo, kar jih je že osta-

lo, bodo baje prišli domu, ker

tudi v Španiji Kastaniji gleda-